การจัดการเด็กนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ตามปฏิสัมพันธ์และการสร้างทักษะทางสังคม

Managing students with special needs based on

interaction and social skills building

ชื่อทีม : Open reconciled

ชื่อผู้เข้าร่วมแข่งขัน

1. นางสาวยศรัช ลูกชาย โรงเรียน เซนต์โยเซฟ บางนา
2. นายภวัต สารชวนะกิจ โรงเรียน ดรุณพัฒน์
3. นายณัฐนันท์ ภูมิภักดีพรรณ โรงเรียน อัสสัมชัญ บางรัก
4. นางสาวพรรพี ศรไชย โรงเรียน เลยพิทยาคม

Pitching Challenge for solving Physically Challenged and Mental Health Problems (PCPM)

การประกวดโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาของผู้พิการและปัญหาสุขภาพจิต

(ประเภทการแข่งขัน : Management)

สารบัญ

เนื้อหา **หน้า**

สารบัญ

บทที่ 1 : ระบุปัญหา

1.1 ปัญหาและผลกระทบที่พบในปัจจุบัน

1.2 สมมติฐานที่มาของปัญหา

บทที่ 2 : การแก้ไขปัญหา

2.1 จุดยืนของผู้เสนอ

2.2 กำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.3 ข้อเสนอแนวทางการจัดการ

2.4 ข้อมูลสนับสนุน

อ้างอิง/บรรณานุกรม

บทที่ 1 ระบุปัญหา

ปัญหาและผลกระทบที่พบในปัจจุบัน

ปัจจุบันมีปัญหาหลากหลายที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ซึ่งสถานการณ์ของเด็กพิเศษในประเทศทุกวันนี้มีปริมาณตัวเลขที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งนั่นยังไม่ได้รวมตัวเลขที่ยังมองไม่เห็นในอีกหลายๆ พื้นที่ โดยโครงงานนี้จะเจาะจงไปที่ปัญหาของเด็กในวัยเรียนอย่างกลุ่มเด็กพิเศษ

เด็กพิเศษ (Special Child) หมายถึง “เด็กที่มีความต้องการพิเศษ” เป็นเด็กกลุ่มที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลและช่วยเหลือเป็นพิเศษเพิ่มเติมจากวิธีการตามปกติ ทั้งในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ และการเข้าสังคม เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ โดยออกแบบการดูแลและช่วยเหลือเด็ก ตามลักษณะความจำเป็น และความต้องการของเด็กแต่ละคน

ซึ่งปัญหาของเด็กพิเศษเองก็มีหลากหลาย ตัวอย่างเช่น

-ด้านการเรียนรู้ เด็กกลุ่มนี้อาจเรียนรู้ได้ช้ากว่าหรือไม่มีประสิทธิภาพเท่าเด็กทั่วไป -ด้านการถูกรังแก เด็กกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะถูกกลั่นแกล้งหรือทำร้ายจิตใจ ไม่ว่าทางคำพูดหรือการกระทำ

- โรคสมาธิสั้น ซึ่งเป็นปัญหาทางพฤติกรรมที่พบได้บ่อยในเด็กวัยเรียนและเป็นสาเหตุอันดับหนึ่งที่ทำให้เด็กมีปัญหาการเรียน เกิดจากความบกพร่องในการทำหน้าที่ของสมอง โดยจะมีความผิดปกติทางด้านพฤติกรรมได้แก่ ขาดสมาธิ ซนอยู่ไม่นิ่ง หุนหันพลันแล่น ขาดการยับยั้งชั่งใจ ซึ่งเด็กกลุ่มนี้จะเป็นมากกว่าพฤติกรรมตามปกติของ เด็กในระดับพัฒนาการเดียวกัน

- การขาดความมั่นใจในตนเอง ซึ่งอาจเกิดได้จากทั้งการถูกคนอื่นต่อว่าหรือความกดดันจากบุคคลรอบข้าง รวมถึงการนำตนเองไปเปรียบเทียบกับคนอื่นๆ

-ปรับตัวเข้ากับบุคคลรอบข้างไม่ได้ อาจนำไปสู่การไม่กล้าเข้าสังคม หรือการกลัวพื้นที่ที่มีผู้คนจำนวนมาก

โดยปัญหาต่างๆ ข้างต้นของเด็กพิเศษจะก่อให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ขึ้น เช่น ทำพฤติกรรมไม่ดีต่อคนรอบข้าง ทำตัวแตกแยก มีโลกส่วนตัวสูง ไม่อยากสุงสิงกับใคร ติดโทรศัพท์มือถือ หรือติดเกม เป็นต้น

สมมติฐานที่มาของปัญหา

ที่มาของกลุ่มเด็กพิเศษอาจมีได้หลายสาเหตุแต่สาเหตุหลักๆที่พบเห็นได้บ่อยครั้งได้แก่

-ความผิดปกติทางพันธุกรรม เชื่อว่ามีสาเหตุจากหลายปัจจัยทั้งปัจจัยชีวภาพและปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการและการทำงานของสมองตั้งแต่ขณะอยู่ในครรภ์ ขณะคลอด และหลังคลอดที่อาจแตกต่างกันในผู้ป่วยแต่ละคน โดยมีสาเหตุจากปัจจัยทางพันธุกรรมเป็นสาเหตุหลัก

-ความด้อยโอกาส อยู่ในสภาวะยากลำบาก เนื่องจากประสบปัญหาต่าง ๆ มีชีวิตความเป็นอยู่ด้อยกว่าเด็กปกติทั่วไป ขาดโอกาสหรือไม่มีโอกาสที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาหรือได้รับพัฒนาทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ

-ปัญหาด้านจิตใจ ซึ่งอาจเกิดจากการเลี้ยงดูหรือสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม

-ปัจจัยด้านการเลี้ยงดู เช่น การเลี้ยงดูที่ขาดระเบียบ หรือการปล่อยปะละเลยเด็กมากเกินไป เช่น

-การขาดความใส่ใจ การได้รับความสนใจดูแลที่น้อยกว่าที่ควรอาจทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ผิดปกติ รวมไปจนถึงการแสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม

-แรงกดดันจากผู้ใหญ่ ปัญหานี้พบในสังคมปัจจุบันอย่างแพร่หลาย แรงกดดันและความคาดหวังของผู้ใหญ่ที่มากเกินไปอาจทำให้เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง และความวิตกกังวลได้

-พฤติกรรมหวาดระแวง ไม่อยากเจอผู้คน หรือสาเหตุเกิดจากโรคซึมเศร้า ส่งผลทำให้ตัวนักเรียนชอบอยู่คนเดียว มีอาการซึมเศร้าร่วมด้วย ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เป็นสมมุติฐานที่คาดว่าจะเป็นที่มาของปัญหา

บทที่ 2 การแก้ไขปัญหา

จุดยืนของผู้เสนอ

ปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่อง ด้านปฏิสัมพันธ์ การเข้าสังคม ปัจจุบันพบว่ามีอัตราการเพิ่มขึ้นของการสำรวจเป็นจำนวนค่อนข้างมาก เนื่องจากโลกสมัยปัจจุบันที่สื่อโซเชียลมิเดียมีการเข้าถึง และสำคัญต่อชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้คนต่างจดจ่อกับสื่อต่างๆไม่ว่าจะเป็น สาระข่าวสาร หรือสื่อบันเทิง มากกว่าการเข้าหาตัวบุคคลจริงๆนอกจากทางออนไลน์

โดยสถานการณ์โรคระบาดอย่าง โควิด-19 ในยุคปัจจุบันทำให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะได้พบกันน้อยลง จำเป็นต้องแก้ไขโดยการกักตัวหรือเว้นระยะห่างทางสังคมที่มีผลกระทบเนื่องจากการเรียนออนไลน์ และยังทำให้เกิดความห่างเหินในสังคมโรงเรียนไปจนถึงสังคมภายนอกเป็นอยากมาก จึงอยากออกแบบวิธีแก้ปัญหาและทำการศึกษาปัญหาอย่างที่เขียนไว้ข้างต้น

ประโยชน์ที่ผู้เสนอจะได้รับคือ การมีโอกาสเข้าไปเรียนรู้และศึกษา รวมไปถึงการได้ทดสอบวิธีแก้ไขปัญหาในหัวข้อของสาขาอาชีพที่ตนสนใจ ซึ่งโครงงานนี้สามารถนำไปบันทึกเป็นข้อมูลผลงานส่วนตัวได้ และยังเป็นโอกาสอันดีที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นโดยการใช้ผลของโครงงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีปัญหาเดียวกันกับเนื้อหาโครงงาน

กำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักๆได้แก่

- ผู้ปกครอง ร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อติดตามประเมินผลและพัฒนา

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการ

- ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารชี้แจง ทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้บุคลากรและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกคนเห็นคุณค่าและร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง

-ครู ชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้เรียนและผู้ปกครอง

- นักเรียน สำหรับเด็กพิเศษจะได้รับการช่วยเหลือในการเข้าสังคม เช่น การหาผู้ร่วมทำงานกลุ่ม รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตประจำวันที่จะมากขึ้นหากมีคนรู้จักที่อยู่ และช่องทางติดต่อ โดยคนใกล้ตัวอาจสังเกตได้ถึงความผิดปกติอย่างรวดเร็วหากเกิดขึ้น เพื่อนร่วมชั้นมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดประสบการณ์ ทบทวน และสะท้อนความรู้สึกภายหลัง การปฏิบัติกิจกรรม (After Action Review : AAR) รวมทั้งสร้างเครือข่ายจิตอาสาและขยายผล ต่อยอดสู่ความยั่งยืน

โดยองค์กรหรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้นอาจได้ประโยชน์จากการนำวิธีแก้ปัญหาของโครงงานนี้ไปใช้ หรืออาจนำไปต่อยอดและปรับปรุงแก้ไขเพื่อผลลัพธ์ในด้านบวกได้

ข้อเสนอแนวทางการจัดการ

- ให้คำแนะนำและให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้เพื่อนสามารถสัมผัสได้ว่ามีบางอย่างผิดปกติกับเด็กกลุ่มดังกล่าวและเพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ไขตามปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- จัดกิจกรรมให้มีกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้ดูแลกันและช่วยเหลือกันได้ในโอกาสต่างๆ
- **การสร้างแอพพลิเคชั่นเพื่อใช้สำหรับเด็กพิเศษโดยเฉพาะ มีการสอนในรูปแบบต่างๆ เหมือนคอร์สเรียน ในรูปแบบพิเศษที่มีหลักสูตรเหมาะสมกับข้อจำกัดของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยสามารถนำหลักสูตรนี้ไปในชีวิตประจำวันได้ ยิ่งไปกว่านั้น ต้นเหตุของปัญหาความพิการทางการเรียนรู้ของเด็กจำนวนไม่น้อย มีสาเหตุจาก ระบบการศึกษาที่มีหลักสูตรการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับข้อจำกัดของเด็ก จึงมีผลให้กลุ่มเด็กที่ขาดโอกาสเหล่านี้ไม่ได้รับการช่วยเหลือ ฟื้นฟู ทั้งจากครูและผู้ปกครอง ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยปัญหาเหล่านั้นอาจสามารถบรรเทาได้โดยการออกแบบแอพลิเคชั่น**
- ออกแบบระบบที่ช่วยแจ้งผู้คนเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและ/หรือระบบการจัดการ ระบบเตือนภัย ฯลฯ

- เขียนคำแนะนำหรือให้ความรู้สำหรับ นักเรียนทั่วไป และครู หรือพนักงานในโรงเรียน เพื่อให้สามารถเรียนรู้ เข้าใจ ปรับตัว และตอบสนองต่อความต้องการของเด็กพิเศษได้
- การจัดเวลาเรียนเสริม เพื่อให้เด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ ปรับพื้นฐานตามเด็กคนอื่นๆได้ทัน
- การจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน หรือองกรณ์ต่างๆที่มีเด็กอยู่ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านสังคม รวมถึงการปลูกฝังมารยาทและการวางตน ในการอยู่ร่วมกัน

ข้อมูลสนับสนุน

เด็กพิเศษกลุ่มต่างๆที่กล่าวถึง เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรได้รับการดูแลเพิ่มเติมด้วยวิธีการพิเศษ เพื่อช่วยให้สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ได้ เพื่อให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียม และได้รับการยอมรับในสังคม

การชี้แนะ (Prompting) เป็นการช่วยเหลือเด็กให้ริเริ่มพฤติกรรมใหม่ หรือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยครูเพียงช่วยเริ่มต้นให้เท่านั้น พฤติกรรมที่เหลือเด็กจะต้องทาเอง ในการพูดครู อาจบอกแนวทาง เบื้องต้นให้ พอเด็กเข้าใจและเกิด แนวทางแล้ว เด็กจะแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ได้

การให้แรงเสริม (Reinforcement) คือการช่วยให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อีก เป็นวิธีการที่ดีที่กระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี เช่น การใช้คำพูด สิ่งของ หรือกิจกรรม

แรงเสริมเชิงบวก (Positive Reinforcement) เป็นการให้สิ่งที่เด็กพึงพอใจเมื่อเด็กแสดง พฤติกรรมที่กำหนดไว้ในขั้นแรกเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กโดยทำให้เด็กไม่ปิดกั้นการเรียนรู้

การยอมรับความแตกต่าง (Individual differences) ถ้าเราเชื่อว่า เด็กทุกคนในห้องเรียน มีความแตกต่างกัน ไม่มีใครที่เหมือนกันสักคนเดียว ถ้าเราเชื่อเช่นนี้ เราก็สามารถยอมรับความแตกต่างของเด็กแต่ละคนในชั้นได้

การเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน (Mutual Respect) เด็กควรได้รับการปลูกฝังให้เคารพสิทธิของ ตนเองและผู้อื่น ถ้าสามารถทำเช่นนี้ได้ ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมาโรงเรียน อย่างมีความสุข ปราศจากการกลั่นแกล้งหรือการรังเกียจกันที่จะทำให้ตัวนักเรียนเกิดความอับอาย หรือสูญเสียความมั่นใจในตนเอง อย่างไรก็ตาม ครูหรืออาจารย์เอง ก็สมควรเป็นต้นแบบที่ดี (Role Model) ของเด็กในการดูแล

การทำกิจกรรมร่วมกันทำให้เด็กพิการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กทั่วไปและลดผลกระทบจากการถูกกีดกันแบ่งแยก ทำให้เด็กทั้งสองกลุ่มยอมรับซึ่งกันและกัน ดังนั้นการบริหารจัดการให้เด็กสองกลุ่ม ยอมรับซึ่งกันและกัน ก็นับเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อ้างอิง/บรรณานุกรม

นายแพทย์ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. เด็กพิเศษ Special Child. 2020; เข้าถึงได้จาก: https://th.rajanukul.go.th/preview-5033.html

ผศ. นายแพทย์ มนัท สูงประสิทธิ์. โรคบกพร่องทางการเรียนรู้. 2018; เข้าถึงได้จาก: https://www.rama.mahidol.ac.th/ramamental/generalknowledge/child/09042014-1907

โรงพยาบาลกรุงเทพ. สาระสุขภาพ LD (ความบกพร่องทางการเรียนรู้). 2016;

เข้าถึงได้จาก: https://bangkokhatyai.com/knowledge/view/56

Trueปลูกปัญญา. การอยู่ร่วมกันในสังคม. 2021; เข้าถึงได้จาก: https://www.trueplookpanya.com/learning/detail/26454-038903

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.). รายงานฉบับประชาชน ปัญหา ความต้องการ การเข้าถึงบริการของเด็กพิการในชุมชน และสถานการณ์กำลังคนด้านการฟื้นฟูสุขภาพ. - - นนทบุรี: สถาบัน, 2559;เข้าถึงได้จาก: https://new.camri.go.th/_admin/file-downloadlist/FM-445-1559223989.pdf